

Dia de matances

Es dia de ses matances
tot el món està content;
encara es solei no és fora
que es pati està ple de gent.

—Bon dia que Déu mos do!
Bon encert i bona endreça!
Un du un morral de llimons,
s'altre, un gallot cresta bessa.

Qui porta un senaió d'ais,
qui du un restet de pebrassos,
i un altre un cabdell de col
porta d'aquells més grossassos.

Per allà lluny devisam
sa tia Pepa i es neni;
per sa vora des torrent,
ja són endret de sa seni.

Una filera de dones
també ve ençà des pujol
vestides de mitja gala,
n'Antonieta i es fiol.

Per darrere sa païssa,
ve que pareix un senyor
es blonco Pep i sa tia,
sa nena i en Vicentó.

Sa tia porta un capell,
ses vetes negres volant;
es blonco queda endarrere
sa pipa caramullant
des mellor tabac d'Eivissa
fabricat a Sant Joan.

Es convidats van 'ribant
tot fresquets i enrigassats;
vénen ben antipatxats,
ses mans se van acotxant.

Dins es porxo van entrant,
la casa els fa compliments.
—Per què sense en Toni véns?
—pregunta l'ama a sa fia.
—Jo justament aqueix dia
voldria tots es parents.

No ha vengut na Catalina
ni tampoc es fiolet;

i na Marieta, mesquina,
per què no ve amb sa padrina
i veuria es cosinet?

Ara acaben d'arribar
es matancer i companyia;
és un homenet quadrat
i d'estranya fesomia.

Du una camia de quadros
i un cintó de pell de bou,
un mantonet dalt s'espata
per si fa fred o si plou.

Es mànec de sa cutxilla
li enguaita per un costat;
qualsevol li gasta bromes
an aqueix home bregat!

—Hala, vénga, que ja és tard!
On el teniu amagat
an aqueix bacó ditzós?
Es matancer porta un ganxo.
Quan vénga s'hora des ranxo
hem de veure si és gustós.

S'acosta cap a sa taula
es pelí des convidats.
Menjaren figues i 'metlles
i bunyols ben ensucrats.

Begueren vi des parral
perquè s'aigo fa granotes
—Apa! Tots a trebaiar,
es fadrins i ses al.lotes!

Cinc o sis hòmens de pes
'naren a buscar es gorri;
però aquest ja maliciava
i no volia sortir.

Damunt aquest banc, germans,
ha colat la seua vida,
no sense fer molta crida,
quan es veia entre ses mans
d'aquella colla de jans
es gorrinet seqüestrat,
i tot s'any tan conjurat...
I amb s'excusa que en un rato
hi anava un sac de moniato
han fet aqueix atemptat.

—Qui va matar aqueix bacó?
—Tota sa colla, senyor.

Ja li fan foc de ginebre;
ja li ben rasquen sa pell.
Un atia sa caldera,
s'altre rampina un llibrell.

Es garrits, mesquins, s'ho miren
assegudets un tros lluny.
Un diu: —Ara ja l'afaiten.
S'altre diu: —Per què no gruny?

Tots en tenim bona culpa
de lo que aquí ha passat;
si no sortim en *El Caso*
serà per casualitat.

Es matancer amb sa cutxilla
encara no està content:
trinx a bacó per s'esquena
i crida tota sa gent.
—Veniu a veure sa xuia;
l'amo està en creu de bon any!
Sa bacallana de casa
no porta un vestit tamany.

Vénga, vénga, faceu via!
Dugueu aigo a sa caldera,
sa fura a sa matancera
i es llimons a na Maria.
Tu, arromanga't sa camia.
Joan, dugues es sabó
i es budell d'aquell racó.
Què fas aquí empantanat?
'gafa aquell llibrell aspat;
cala'l dalt aquell caixó.

Ordres són ordres, senyor:
no és tot menjar ventre gros
i una platera d'arròs.

Cada u a sa seua feina
es convidats tots estan:
un a sa capoladora,
es altres desencarnant.

Es matancer amb sa cutxilla
està fent veure es seu art;
amb sa cigala en es morros
pensa que es farà un bon fart.

tots encara arromangats;
ses dones per dins sa cuina
fan molta remor de plats.

...

Dins es porxo es convidats
estan ja tots entaulats;
dos fileres de persones
davant plateres redones;
cada cuierada o tros
sempre trobarà es seu mos.
Es matancer i sa cuiera
tampoc queden endarrere;
ses taiades de llomillo
corrien de pillo a pillo;
aquella al.lota arrissada
no està mica empatxurrada,
i es jove que té davant
seguit la va reüiant.

...

Per fora algú fa renou
i den taula ningú es mou;
una gent cara tapada
mos diu molt enverinada:
-Demanam explicació
de sa vostra actuació.
Heureu de dir-mos quin mal
us va fer es pobre animal.
Sa Societat Protectora
amb valtros tendrà que vore.
Valtros i molts de vesins,
per què estau contra es gorrins?
L'amo content o assustat
a tots els ha convidat.
Diuen: -Per aquesta volta
tota sa colla està absolta.

...

Es convidats ja se'n van
diguient paraules polides:
-Que l'any qui ve molt més gran
siga es porc, si mos convides.
-Que tot vos surti molt bo,
sa xuia i sa sobrassada;
quan estiga de saó,
vendrem a fer una torrada.
Bona nit i bona nit
-sa gent ja s'ha despedit-.
L'amo pensa que sa gent
sa frita s'ha tabacat,
però es bacó de vint roves
ja penja en es teginat.

I aquí acaba sa histori des bacó:
es més fort s'aprofita des menor.

UN PAGÈS DES QUARTÓ
DE PORTMANY

Foto: Vicent Trull.

Tothom parla més o menos
des assumptos actuals:
Fulano ha comprat un ego,
s'altre ha tombat uns corrals,
i es de darrere ca seua
sembra figueres porrals.

S'amic d'en Toni es cosí
no vol ser més barquerol:
segar i sa fruita coir
i aixecar-se de matí
mataria qualsevol.

Ses al.lotes no cretiquen
perquè tenen politiga:
això de parlar de més
és ja cosa molt antiga.

N'hi ha una de molt polida
que és de banda allà sa serra;
és una mica doctora
i de voltes arma guerra.

Porta uns rissos cara avall
que és una preciositat;
tant si ets jove com si ets vei
quedaries embambat.

...

L'amo camina i camina,
mira sa feina i pregunta;
tal volta es passa sa junta
conversant amb sa vesina:
-M'agrada molt sa rutina
de deixar sa sobrassada
si res hi ha ben saladada
perquè així no s'aferrixa;
segons es costum d'Eivissa,
també un poc encitronada.

Aquella al.lota arrissada
passava tot carregada

dins es porxo amb un garbell.
L'amo deia: -Vénga trossos
per sa frita; i sa gent, mossos
després de penjar es porcell.
Si no vos sap greu, es ossos
no els deixeu massa pelats:
no vui quedar repeleny
si tenc alguns convidats.

-Oh, tu, digues on està
(i dispensa que t'aturga)
-L'amo a sa dona cridà-
s'aufabieta per calar
es costellam i sa furga.
-A veure, Vicent, i què és
això que dus per derrere?
-Que jo sapi no duc res...
-Algú que es molt poc cortès
t'ha fet una befa entera,
perquè penjada en es jac
dus sa coa des gorri.
-I tu, per què has esperat
just ara a venir-m'ho a dir?
No és estrany si es matancer
em mostrava ses dentotes
i amb sos uis entravessats
me miraven ses al.lotes.

-Bartomeu, ses botifarres
coureu, perquè em fii de vós;
sa més gorda, per ses ànimes,
o si em feis dir, n'hi duim dos.

Fan net sa capoladora,
perquè es vesí la demana;
sa gent està matadora
quan arriba la tardana.
Un majoral: -Sa senyora
-diu- fa dies que en té gana,
de menjar arròs de matances
i llavò fer ses contances
tota la santa setmana.
Es hòmens fumen i riuen